

Zondag 11 oktober 2020 De koning droomt

Lezing: Daniël 2 : 1 t/m 2a, 26 – 49

De koning droomt. Waar zou een koning van dromen? Van hoe belangrijk hij is, hoe groot zijn macht is, dat iedereen naar hem luistert, dat hij kan doen wat hij wil? Dat zou je wel verwachten. Maar wat de koning droomt wordt ons in eerste instantie niet verteld. Die droom blijkt eerder een nachtmerrie te zijn. Onmiddellijk moet iedereen worden opgetrommeld om hem uit de droom te helpen, want koningen houden niet van nachtmerries, houden er niet van als er getornd wordt aan hun gezag. Want dat gezag en die macht blijken kwetsbaar te zijn.

Het boek Daniël is een boek vol geheimtaal, bedoeld om een volk dat in onderdrukking leeft een hart onder de riem te steken en uit te dagen te volharden in hun geloof. Het gaat hier om een pamflet, een verzetschrift. Zo kunnen we ook het verhaal uit Daniël vandaag lezen, als een bemoediging en uitdaging om het vol te houden in een wereld die soms maar bar weinig lijkt op het paradijs.

Terug naar het verhaal. De koning heeft een nare droom en laat al zijn wijze mannen opdraven, maar hij vertelt de droom niet. Hij dreigt hen in stukken te hakken als ze de droom niet kunnen uitleggen. Hier spreekt een machtige heerser die met een vingerknip je lot kan bepalen. Daniël en zijn vrienden, joodse jongens opgeleid aan het hof, voelen de dreiging, ook persoonlijk. Daniël besluit de koning om uitstel te vragen. Die nacht gebruikt hij om te bidden en God om wijsheid te vragen. En dat is altijd wijs, eerst een nachtje bezinnen voor je een beslissing neemt, eerst de stilte zoeken voor je gaat spreken of handelen.

Daniël blijkt een geheel andere stijl van leiderschap aan te hangen dan de koning. Hij stelt zich onder de macht van de Eeuwige, waar de koning volledig op zijn eigen macht vertrouwt. Daniël kiest er voor zijn verantwoordelijkheid te nemen en naar de koning toe te stappen. Hij stelt zich in dienst van de Eeuwige. Vervolgens legt hij de droom uit. Je ziet het machtige beeld voor je. Het hoofd in de wolken, schitterend en krachtig. Het glanst je tegemoet, maar deze macht rust op ijzeren benen en lemen voeten.

Daniëls uitleg van de droom is geen uitgestippeld toekomstplan, maar een boodschap van troost en bemoediging. Voor het volk toen, maar ook voor de generaties daarna, tot op vandaag de dag,

In de droom vinden we zowel een waarschuwing als een hoopvolle belofte. De droom is een herinnering voor koningen, machthebbers en zij die invloed hebben. Het is waarschuwing aan hen om niet in de verleiding te vervallen zichzelf boven God en hun medemens te plaatsen en hun eigen macht en invloed te verheerlijken.

Maar die waarschuwing richt zich niet alleen op het hoogste niveau, die klinkt ook naar ons. Het is vaak makkelijk om machtsmisbruik of onrecht in het groot aan te wijzen, maar niet zelden zijn het juist die subtiele vormen van onrecht en ongelijkheid, dichtbij huis, die minstens zo destructief zijn.

In de droom klinkt een waarschuwing en die klinkt verontrustend wanneer we dat niet serieus nemen. Maar ten diepste klinkt er in de uitleg van de droom hoop. Hoop voor hen die zelf slachtoffer zijn van machtsmisbruik en onrecht, voor hen die snakken naar vrede en veiligheid.

Hoop voor ons wanneer we verlangen naar verandering, als hardnekkige structuren ons moedeloos maken. Wanneer de vragen rond klimaatverandering en de vluchtelingen crisis zich aan ons opdringen, en we wat willen doen, maar niet weten hoe en wat.

Daniël's uitleg van de droom laat zien, dat hoe onverwoestbaar onrechtvaardige structuren of ongelijkheid soms ook lijken en hoe uitzichtloos de situatie soms ook voelt, dat dit niet het einde is. Net als dat beeld ziet ook vandaag de dag macht en invloed er vaak indrukwekkend, glanzend en onbreekbaar uit. Maar zoals die kleine steen de berg afrolt, het beeld verpulvert en een berg vormt, zo zal God koninkrijk komen. Het zal de koninkrijken van deze wereld confronteren en op hun plek zetten, en de hele aarde vervullen met het genezende recht en de vrede van Gods koninkrijk.

En toch, hoe hoopvol ook, we verzuchten vaak dat er soms nog zo weinig van te zien is.

Mooie initiatieven, liefdevolle en onbaatzuchtige hulp, het lijken soms maar druppels op een gloeiende plaat.

Niet veel anders dan die steen in de droom, in vergelijking met het beeld stelt het weinig voor, lijkt het weinig uit te kunnen halen, maar zodra de steen de berg afrolt is het onstuitbaar.

Een steen rolt tegen het beeld op. Het valt om, want ijzer en leem kunnen geen stevige verbinding aangaan.

Al die pracht en praal staat op kwetsbare voeten. Wat zullen mensen hier troost uit geput hebben. Een leiderschap als dat van Nebukadnessar of van wie dan ook heeft uiteindelijk niet de kracht om overeind te blijven. Want dergelijke heersers staan op lemen voeten, voeten van angst en dreiging, voeten van leugens en ongelijkheid.

Maar gelukkig zijn er ook altijd Daniëls. Die dapper een spoor trekken, die dromen van vrede en gerechtigheid, die bereid zijn op te komen voor waar ze in geloven, die zich niet laten verbrijzelen door angst. Mensen die niet onder de indruk zijn van gestolen macht, die opstaan en dapper hun zegje doen. Die daarmee laten zien dat ieder leven belangrijk is, dat elk mens recht heeft op ademruimte.

Altijd blijven dromen, ook als je leeft in een nachtmerrie. Blijven dromen van een steen die de machtigen om laat rollen en die uitgroeit tot het koninkrijk van God. En je door die droom laten uitdagen te spreken en te handelen

Die droom mogen wij tot op de dag van vandaag levend houden. Dwars tegen alles wat die droom weerspreekt, vertrouwen op dat Rijk dat komt.

Daniëls dappere en dienstbare verzet lijkt een voorafspiegeling te zijn van Jezus. Zoals Jezus zijn weg ging. Kwetsbaar, van alle macht ontdaan, zag Hij om naar de kinderen en kleinen van deze aarde. Met voeten die vrede brachten, die vreugde en liefde deelden. Een weg die ten dode leek te zijn opgeschreven, maar waarvan tot op de dag van vandaag wordt beweerd dat het een weg ten leven is. Zo gaat Hij ons voor op de weg van het koninkrijk en wij worden uitgenodigd te volgen.

En wij? Willen wij dat visioen van de nieuwe hemel en aarde dienen, blijven we dromen van een aarde vol vrede en goedheid.

Levend vanuit de hoop dat elke druppel water een steen kan uithollen en dat geen enkele daad van liefde tevergeefs is gedaan, zoeken we zo met elkaar een weg in het voetspoor van Jezus?

Vertrouwen wij erop dat uiteindelijk het laatste woord niet is aan de machtigen, zelfs niet aan ons, maar aan de Eeuwige, wiens rijk gekomen is onder ons en waarvan we, soms even, al een glimp mogen zien.

Dat we met elkaar verbonden de toekomst zo tegemoet gaan, vol vertrouwen dat we geborgen zijn in de liefde van God. Vol vertrouwen dat zijn rijk gestalte zal krijgen.

Hoe ook ons leven zal zijn en we het corona virus misschien wel als het machtige beeld zien. Dat ons gezode verstand als die rollende steen zal zijn. En dat we ondanks de huidige, onzekere tijd blijven dromen van en hopen op een wereld vol vrede, waar ieder mens tot zijn/haar recht zal komen. Voorzichtig zetten we met elkaar stappen op die weg, vertrouwend dat het laatste woord uiteindelijk aan God is, die zijn mensen niet verlaat en wiens koninkrijk zal aanbreken, dwars tegen alles in dat zijn naam weerspreekt.

Zoals lied 1001 het 2^e couplet zegt

*Zijn woord wil deze wereld omgekeerd,
dat lachen zullen zij die wenen,
de bierkaai wordt een stad van vrede.*

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk,
ds. Hillegonda Ploeger